

The main results of the study. Dairy farming is one of the leading places among the branches of the agricultural sector, not only due to the high share in gross output, but also a significant impact on the rural economy and the level of providing the population with food. Agrarian transformation was not conducive to sustainable development of dairy cattle breeding, resulting in decreased the number of dairy herds, the restoration of which requires many years, and milk production per capita since the early 90-ies has declined.

Transformation of economic relations, weakening of state regulation and financial support of development of dairy cattle breeding, increasing disparity of prices on industrial and agricultural products led to lower rates of not only growth, but also reduced the economic efficiency of milk production. Therefore, changes in economic conditions, the need to ensure competitive development of dairy cattle breeding in Ukraine require substantiation of directions of intensification of the processes of intensification of milk production.

The development of dairy cattle breeding in Ukraine for the period of the 70-80-ies of the last century until today. It is revealed that in the 70-80-ies of the last century was conducted by the specialization in livestock of selected types of specialized farms, justifies the size of dairy farms. At the time dairy complexes, in spite of certain complications of functioning, primarily due to the imperfection of management system, achieved high economic results.

Found that since 1990. dairy cattle breeding has undergone significant decline, held a spontaneous collapse of the collective farms with agromachines in decades of experience. As a result, have changed the socio-economic structure of agricultural production, the share of households in milk production. Reorientation of agricultural production to its grinding not contributed to the development of the industry, because small-scale production was not competitive, extensive, nizkoeffektivnyj, and that was the reason for the decrease in milk production.

It is indicated that the main producers of milk remain private farms of the population, whose share in the total volume was 78.9%. Offer raw milk in this category of farms grew steadily, however, over the past three years, the volume of produced milk decreased by 3,1%, indicating the exhaustion of resources in the sector.

It is established that in 2016 the production of milk in all categories of farms decreased vs 2015 233.9 sq kt (2,2 %), including households on 270,3 thousand tons (3.4 percent), while in agricultural enterprises, on the contrary, increased by 36.4 thousand tons (1,4 %).

The calculated structure of milk production by agricultural enterprises. The settlement data indicate that highly concentrated producers made in 2016 about 598,4 thousand tons, or 23.6% of the total. However, their total number is 78 of business entities.

The results of the study identified the main reasons that negatively influenced the development of branch of dairy cattle breeding, namely:

The lack of adequate, stable and timely state support of branch of dairy cattle breeding that puts agricultural enterprises in a difficult financial and economic situation.

Low level of technological equipment of milk production in agricultural enterprises.

Not paying farmers proper attention to reproduction of the herd, cultivation of the necessary quantity and appropriate quality heifers for replacement and increase the breeding stock.

Key words: dairy cattle, dairy farm, agricultural enterprises.

Надійшла 20.09.2017 р.

УДК 631.115.11 : 316.343.644

КРОПИВКО М.М., д-р екон. наук

Національна академія аграрних наук України

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ СІМЕЙНИХ ФЕРМ В УКРАЇНІ

Висвітлено процес створення сімейного фермерського господарства який доцільно розпочати з визначення його організаційно-правової форми, адже у разі реєстрації господарства у якості фізичної особи-підприємця його голові необхідно наймати членів сім'ї за трудовими угодами і щомісячно платити заробітну плату. У той же час перевагою функціонування зазначеної організаційно-правової форми є можливість одноосібного керування господарством із виключним правом голови щодо перерозподілу результатів виробничої діяльності.

Встановлено, що сучасні виклики, що постають перед господарствами населення, призводять до необхідності пошуку шляхів їх подальшого розвитку. Одним із напрямів такого розвитку є перетворення господарств населення у сімейні фермерські господарства. При цьому, такі господарства можуть набувати організаційно-правових форм як у статусі юридичної, так і фізичної особи-підприємця. Виділено основні етапи таких перетворень.

Ключові слова: сімейні господарства, особисті селянські господарства, фермерські господарства.

Постановка проблеми. Сучасні процеси, пов'язані з інтеграцією України до Європейського економічного простору, зумовлюють особливості організації сільськогосподарської діяльності. Так вступ України до Європейського Союзу передбачає ведення сільськогосподарського виробництва на товарних засадах, що не лише призведе до неможливості реалізації за офіційними каналами збуту виробленої продукції господарств населення, у тому числі й особистих, а

й додаткових витрат у зв'язку із неможливістю отримання державної допомоги для ведення господарювання, примусового переведення цієї форми у інші організаційно-правові форми господарювання, або продажу чи передачі в довгострокову оренду їхніх земельних ділянок, виплатою штрафів, пені та інших непередбачуваних витрат.

Натомість, перетворення значної частини господарств населення у господарства, що провадитимуть виробництво сільськогосподарської продукції на засадах підприємницької діяльності дозволить не лише долучитися до отримання фінансової підтримки й покращити соціальне забезпечення членів сільських домогосподарств, а й суттєво зменшити обсяги оподаткування за рахунок урахування у собівартості виробництва заробітної плати, відрахувань до пенсійного фонду, врахування вартості збуту виробленої продукції тощо.

Таке перетворення можливо здійснити шляхом набуття ними організаційно-правового статусу сімейного фермерського господарства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розвитку різних організаційно-правових форм господарювання у сільському господарстві, заснованих на сімейному підприємстві, протягом тривалого часу привертають увагу багатьох провідних вчених-економістів, зокрема таких як О.В. Чайнова, С.Г. Струмліна, Ю.П. Макаренко, І.В. Прокопи, В.Я. Месель-Веселяка, І.В. Свиноуса, В.К. Збарського, М.Й. Маліка та багатьох інших. Водночас організаційні особливості перетворення господарств населення у сімейні фермерські господарства і досі достатньо не опрацьовані.

Метою статті є наукове обґрунтування шляхів і механізмів трансформації частини господарств населення у сімейні фермерські господарства.

Матеріал і методика дослідження. За теоретичну та методологічну базу дослідження взяті праці вітчизняних і зарубіжних вчених щодо організаційних особливостей створення сімейних ферм в Україні. У результаті дослідження використовували сучасні методи загальнонаукового та економічного пізнання суспільно-господарських явищ і просів: історичний та монографічний, діалектичний, абстрактно-логічний, графічний та ін.

Основні результати дослідження. Згідно закону України «Про фермерське господарство» сімейне фермерське господарство може бути зареєстровано як юридична особа (фермерське господарство), так і у формі фізичної особи-підприємця. При цьому сімейне фермерське господарство як у організаційно-правовій формі фермерського господарства, так і форм фізичної особи-підприємця належить до четвертої групи оподаткування, у якій об'єктом оподаткування є площа сільськогосподарських угідь, що перебуває у власності сільськогосподарського товаровиробника або надана йому у користування, у тому числі на умовах оренди [1].

У разі реєстрації сімейного фермерського господарства, як суб'єкта підприємницької діяльності, члени домогосподарств населення будуть мати наступні переваги [2]:

1. Значно вищу реалізаційну ціну, порівняно з особистим селянським господарством чи іншими формами непідприємницької діяльності, на вироблену у господарстві продукцію.
2. Продаж виробленої продукції не лише на переробні чи закупівельні підприємства, а й за іншими каналами збуту.
3. Фіксовану суму податкових платежів і полегшену звітність перед фіскальними органами.
4. Можливість отримання додаткового фінансування за рахунок державного і місцевих бюджетів.
5. Можливість отримання кредитів для розвитку господарської діяльності за рахунок отримання іноземних грантів, кредитів і допомоги.
6. Можливість формування товарних партій для збуту виробленої продукції.
7. Відповідність європейським стандартам щодо виробництва сільськогосподарської продукції.
8. Урегульованість економічних відносин, що впливатиме на розподіл доходів, а також соціальної захищеності кожного із членів домогосподарства.

Водночас, недоліками сімейного фермерського господарства у разі реєстрації його, як суб'єкта підприємницької діяльності, є [2]:

1. Збільшення вартості виробничих витрат у зв'язку із необхідністю дотримання європейських стандартів щодо ведення сільськогосподарської діяльності.
2. Необхідність щоквартального (у разі реєстрації як фермерське господарство) відрахування податків шляхом сплати у I кварталі – 10 %, у II кварталі – 10, у III кварталі – 50, а у IV ква-

рталі – 30% загального обсягу оподаткування. У разі ж реєстрації як фізичної особи-підприємця сплата податків здійснюється щомісячно.

3. Збільшення обсягу оподаткування у разі надання сімейним фермерським господарствам в оренду земельних ділянок, загальна площа яких перевищує 0,2 гектара, житлових приміщення та/або їх частини, загальна площа яких перевищує 100 квадратних метрів і нежитлових приміщень (споруди, будівлі) та/або їх частини, загальна площа яких перевищує 300 квадратних метрів.

4. Вузька спеціалізація ведення господарської діяльності та, у майбутньому, квотування обсягів виробництва сільськогосподарської продукції.

5. Невчасне або неповне фінансування заходів за рахунок джерел, наведених у пп. 4-5 переваг суб'єкта підприємницької діяльності.

6. Необхідність звітування перед фіскальними органами і, у зв'язку з цим, можливі незаплановані видатки.

При цьому створення сімейних фермерських господарств відбувається на засадах сімейного підприємництва.

У цілому ж, організація створення і державна реєстрація сімейного фермерського господарства відбувається у кілька етапів, які наведено на рисунку 1.

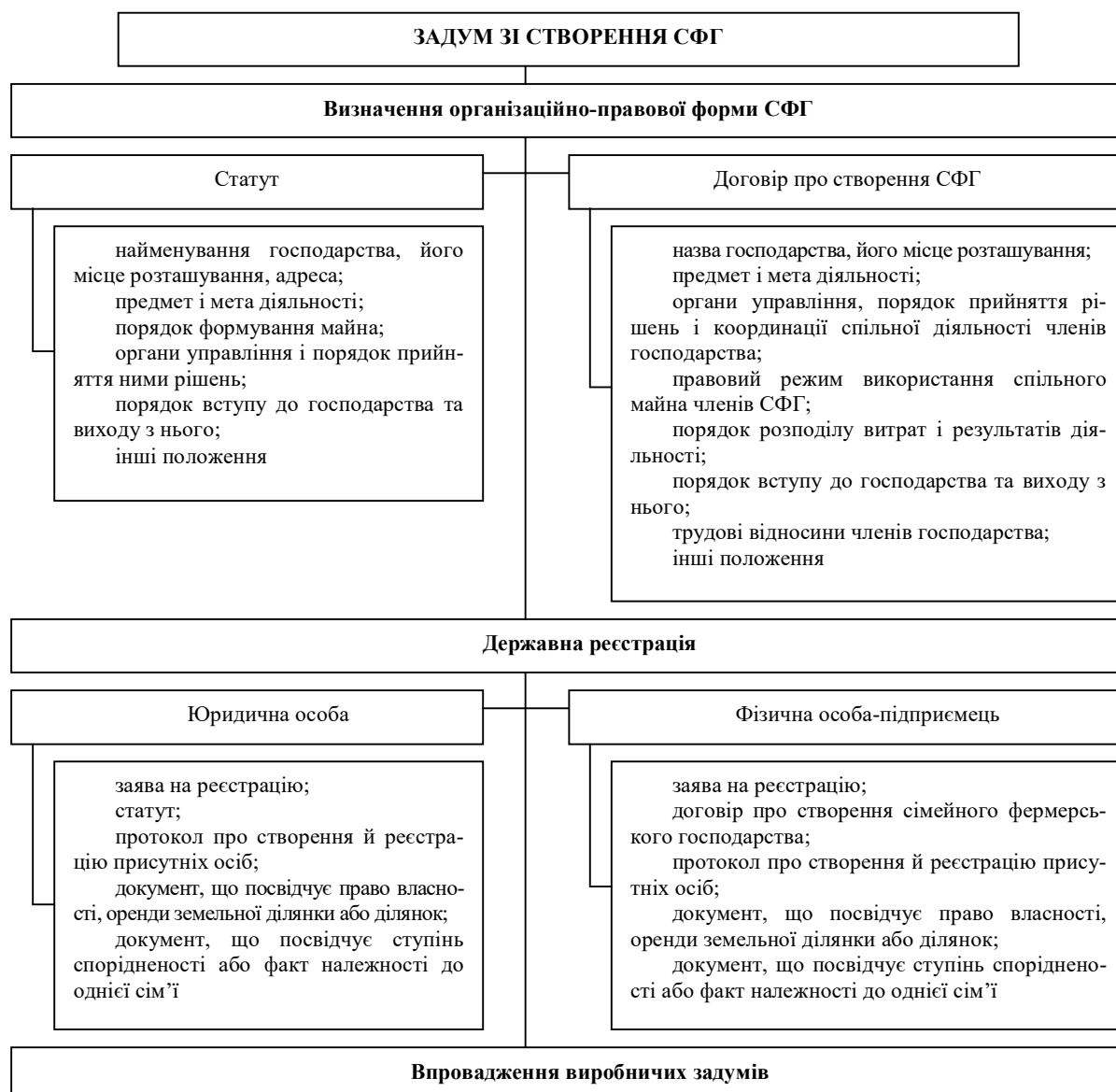

Рис. 1. Етапи створення сімейного фермерського господарства.

Джерело: Власні дослідження та узагальнення.

Відповідно до наведеного, процес створення сімейного фермерського господарства доцільно розпочати з визначення його організаційно-правової форми, адже у разі реєстрації господарства як фізичної особи-підприємця його голові необхідно наймати членів сім'ї за трудовими угодами і щомісячно платити заробітну плату. Водночас перевагою функціонування зазначеної організаційно-правової форми є можливість одноосібного керування господарством із виключним правом голови щодо перерозподілу результатів виробничої діяльності.

Згідно із законом України «Про фермерське господарство» сімейне фермерське господарство може бути зареєстровано як юридична особа, за умови що в його підприємницькій діяльності використовується праця членів такого господарства, якими є виключно члени однієї сім'ї. У разі реєстрації сімейного фермерського господарства як юридичної особи майно, яке створюється, належить членам родини на засадах спільної сумісної власності, а отриманий дохід сімейного фермерського господарства розподіляється відповідно до вкладу кожного члена родини у виробничу діяльність [1].

У разі виділення частки із майна, що є у спільній сумісній власності, частки кожного із співвласників у праві спільної сумісної власності є рівними [3].

Після визначення організаційно-правової форми сімейного фермерського господарства необхідно підготувати відповідні документи щодо державної реєстрації – статут чи договір про створення господарства.

Статут укладається у разі прийняття членами домогосподарства рішення щодо реєстрації сімейного фермерського господарства як юридичної особи. У ньому зазначається назва господарства та його місце розташування, мета й завдання діяльності, розмір і порядок створення статутного капіталу, організаційні засади з управління господарською діяльністю, порядок розподілу доходів і збитків, особу-керівника та його повноваження, умови реорганізації або ліквідації тощо. При цьому нотаріальне посвідчення статуту не є обов'язковим.

Якщо ж членами домогосподарства прийнято рішення щодо реєстрації сімейного фермерського господарства у організаційно-правовій формі фізичної особи-підприємця, укладається договір про створення господарства [4]. У ньому необхідно зазначити: назву господарства та його місце розташування, мету діяльності та яким видом сільськогосподарської діяльності воно буде займатися, яким чином буде здійснюватися управління господарською діяльністю, використовуватиметься у виробничій діяльності спільне майно та розподілятимуться ефекти від реалізації вироблених товарів чи наданих послуг, умови та шляхи вступу до господарства і виходу з нього, трудові відносини між членами домогосподарства тощо.

Окрім того, договором має бути визначений розмір статутного фонду й частки засновників господарства, склад цінностей, якими наповнюється цей фонд (грошові кошти, майно тощо). Якщо внесок засновників до статутного фонду передбачається здійснювати у грошовій формі – необхідно відкрити поточний рахунок в банку, підтвердженням якого буде його довідка.

Передача майна має бути підтверджена актом приймання-передачі, який завіряється підписами засновників і фізичної особи-підприємця, що необхідно як для визначення винагороди від участі у виробничій діяльності, так і у разі виникнення суперечок за реорганізації, ліквідації чи зміни організаційно-правової форми господарства.

Договір про створення сімейного фермерського господарства укладається членами однієї сім'ї в письмовій формі та підлягає нотаріальному посвідченню.

Наступним етапом є державна реєстрація сімейного фермерського господарства [5].

У разі прийняття членами домогосподарства рішення щодо реєстрації сімейного фермерського господарства як юридичної особи голова або уповноважена особа має особисто подати (надіслати поштовим відправленням з описом вкладення або в разі подання електронних документів подати опис, що містить відомості про надіслані електронні документи, в електронній формі) державному реєстратору наступні документи:

- заповнену реєстраційну картку на проведення державної реєстрації юридичної особи;
- два примірники Статуту сімейного фермерського господарства (у разі подання електронних документів – один екземпляр);
- документ, що засвідчує внесення реєстраційного збору за проведення державної реєстрації юридичної особи. У разі подання електронних документів для проведення державної реєстрації підтвердженням внесення плати за проведення державної реєстрації юридичної особи є

примірник електронного розрахункового документа, засвідченого електронним цифровим підписом;

➤ копію Державного акта на право приватної власності засновників на землю чи копію Державного акта на право постійного користування землею, або нотаріально посвідчену копію договору про право користування землею засновниками, зокрема на умовах оренди;

➤ документ, що посвідчує ступінь спорідненості або факт належності до однієї сім'ї.

У разі прийняття членами домогосподарства рішення щодо реєстрації сімейного фермерського господарства в організаційно-правовій формі фізичної особи-підприємця голова господарства надає державному реєстратору наступні документи:

➤ заяву про Держреєстрацію фізичної особи-підприємця;

➤ договір про створення сімейного фермерського господарства;

➤ протокол рішення щодо створення сімейного фермерського господарства із задокументованою присутністю усіх зацікавлених осіб;

➤ копію Державного акта на право приватної власності засновників на землю чи копію Державного акта на право постійного користування землею, або нотаріально посвідчену копію договору про право користування землею засновниками, зокрема на умовах оренди;

➤ документ, що посвідчує ступінь спорідненості або факт належності до однієї сім'ї.

Окрім того, реєструючи сімейне фермерське господарство у організаційно-правовій формі фізичної особи-підприємця, можливо також подати заяву на реєстрацію господарства як платника ПДВ.

Після реєстрації господарства його голові необхідно обов'язково зареєструвати книгу обліку доходів. З цією метою подається заява на ім'я начальника Державної фіскальної служби, де господарство перебуватиме на обліку, складена в довільній формі, а також сама книга.

Придбати книгу обліку доходів можна в фіскальній службі або у канцелярському магазині, де продають бланки документів. До того як заповнювати книгу, її слід зареєструвати в податковій інспекції, де підприємець перебуває на обліку. Для цього подається заява довільної форми на ім'я начальника органу Державної фіскальної служби. Зазначена заява подається лише у паперовому вигляді.

Книга має бути прошнурована, а сторінки пронумеровані. Першу сторінку необхідно заповнити, вказавши:

➤ ПІБ підприємця;

➤ реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію та номер паспорта;

➤ адресу та місце розташування земельних угідь господарства, зазначену в реєстраційних документах.

При цьому голова фермерського господарства має змогу надавати звітність в електронному вигляді через Інтернет. З цією метою в акредитованому центрі сертифікації ключів Державної фіскальної служби необхідно отримати ключ електронного цифрового підпису та заключити договір щодо визнання електронних документів Державною фіскальною службою.

У результаті, протягом 24 годин з моменту подання цих документів, на порталі електронних сервісів публікують виписку з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

Водночас реалізація задуму зі створення сімейної ферми потребує ґрунтового дослідження його ефективності. Адже негативні наслідки впровадження будь-якого інвестиційного проекту впливатимуть не лише на збільшення обсягу витрат домогосподарства, а й на обсяги доходів його членів. Тому селянам необхідно визначитися як із технологічними особливостями, так і економічними наслідками реалізації таких задумів.

З цією метою варто розробити докладний план дій, який можливо відобразити у формі інвестиційного проекту де ґрунтовно описуються як технологічні особливості, так і економічні аспекти реалізації задуму зі створення сімейної ферми.

Ми поділяємо думку науковців, що стримуючими чинниками розвитку фермерських господарств є наступні: недосконалість законодавчої бази; слабка підтримка з боку державних, регіональних утворень; слабкий розвиток інфраструктури збуту, переробки і зберігання готової продукції; недостатність методичного забезпечення організаційно-економічної діяльності фермерських господарств, а також низька дієвість бюджетної підтримки їх діяльності та відсут-

ність інструментів фінансової підтримки відтворення їхньої матеріально-технічної бази, відсутність інструментів страхування виробничої діяльності та підтримки кредитування [6-8].

Вважаємо, що позитивні зрушення у розвиток фермерських господарств повинні зробити передбачені заходи їхньої державної підтримки на 2018 р. Так, обсяг державної підтримки буде становити 1 млрд грн, який буде спрямований на фермерські господарства, земельний банк який становить близько 500 га, чистий дохід (виручка) за останній рік дорівнював до 15 млн грн. Основними напрямками здійснення державної підтримки фермерських господарств є: зде-шевлення кредитів (1,5 облікової ставки НБУ; 100 % компенсація вартості насіння (максимальна сума 20 000 грн); 90 компенсація вартості дорадчих послуг; 15% додаткова компенсація вартості сільськогосподарської техніки [9].

Убыв На сьогодні фермерські господарства в Україні обробляють 22,3 % (4,438 млн га) сільськогосподарських земель. Вони формують 6-7% аграрного ВВП, а також створили 93,7 тис. робочих місць. Водночас, для цієї форми господарювання характерним є укрупнення фермерських господарств, зокрема, на одне господарство в середньому припадає 134,5 га сільськогосподарських угідь [10]. Дослідженнями встановлено, що станом на 01.11.2015, 323 фермерських господарств, або 1 %, не мали сільськогосподарських угідь, 1950 господарств мали у користуванні більше 500 га, з них 59 господарств більше 4000 гектар. Тобто, більшість фермерських господарств є дрібними та мають у своєму користуванні до 50 га сільськогосподарських угідь [11].

Висновки. Сучасні виклики, що постають перед господарствами населення, призводять до необхідності пошуку шляхів їх подальшого розвитку. Одним із напрямів такого розвитку є перетворення господарств населення у сімейні фермерські господарства. При цьому, такі господарства можуть набувати організаційно-правових форм як у статусі юридичної, так і фізичної особи-підприємця.

Зазначене перетворення відбувається у кілька етапів. На першому етапі членам сільського домогосподарства необхідно визначитися із організаційно-правовою формою сімейного фермерського господарства та підготувати відповідні документи щодо державної реєстрації – статут чи договір про створення господарства.

На другому етапі, відповідно до визначеної організаційно-правової форми, відбувається державна реєстрація сімейного фермерського господарства, а на третьому – розроблення інвестиційного проекту й безпосередня реалізація виробничих задумів.

Створення сімейної ферми, як форми підприємницької діяльності членів сільського домогосподарства, дозволить їхнім членам не лише уникнути додаткових витрат, пов'язаних із неможливістю отримання державної допомоги для ведення господарювання, примусового переведення цієї форми у інші форми господарювання, або продажу чи передачі в довгострокову оренду земельних ділянок, виплатою штрафів, пені та інших непередбачуваних витрат, а також надасть змогу реалізувати власно виготовлену сільськогосподарську продукцію на організованих ринках збуту, напрацьовувати пенсійний і страхових стаж, отримувати державні субсидії, субвенції та інші преференції.

Список ЛІТЕРАТУРИ

1. Про фермерське господарство. Закон України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/973-15>.
2. Кропивко М.М. Особливості перетворення господарств населення у сімейні ферми. Сталый розвиток економіки. Міжнародний науково-виробничий журнал. Тернопіль: СМП „ТАЙП”, № 5. 2013. С. 292-299.
3. Цивільний Кодекс України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
4. Про створення сімейного фермерського господарства без статусу юридичної особи. URL: <http://zak.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/253110.html>.
5. 10 кроків до сімейного фермерського господарства. URL: http://omp.com.ua/ua/presscenter/publications/10_krokov_do_simeynogo_fermerskogo_gospodarstva.
6. Полятикіна Л.І., Кадацька А.М. Стан та перспективи розвитку фермерських господарств в Україні. Інноваційна економіка. №1-2. 2016. С. 43-47.
7. Гринчук С.В. Фермерські господарства в Україні: проблеми та перспективи розвитку. Агросвіт. №2. 2-13. С.17-20.
8. Яворська Т.І. Державна підтримка фермерських господарств: сучасні реалії. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). №4(24), 2013. С. 250-254.
9. Концепція розвитку фермерських господарств та сільськогосподарської кооперації на 2018-2020 роки. КМУ від 13 вересня 2017 р. № 664-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/664-2017-%D1%80#n8>
10. Фермерські господарства обробляють майже 5 млн га землі. URL: <https://agropolit.com/news/5314-fermerski-gospodarstva-obroblyayut-mayje-5-mln-ga-zemli>
11. Сільське господарство України у 2016 році. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

REFERENCES

1. Pro fermers'ke gospodarstvo. Zakon Ukrainy. [About the farm. Law of Ukraine.] URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/973-15>.
2. Kropyvko M.M. Osoblyvosti peretvorennja gospodarstv naselejnja u simejni fermi. Stalij rozvytok ekonomiky. Mizhnarodnyj naukovo-vyrobnychyj zhurnal. [Features of transformation of households in family farms. Sustainable development of the economy. International Scientific and Production Magazine]. Ternopil': SMP „TAJP”, № 5. 2013. pp. 292-299.
3. Cyvil'nyj Kodeks Ukrainy. [The Civil Code of Ukraine]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
4. Pro stvorennja simejnogo fermers'kogo gospodarstva bez statusu jurydychnoi' osoby. [On the establishment of a family farm without a legal entity status]. URL: <http://zak.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/253110.html>.
5. 10 krokiv do simejnogo fermers'kogo gospodarstva. [10 steps to a family farm]. URL: http://omp.com.ua/ua/presscenter/publications/10_krokv_do_simejnogo_fermerskogo_gospodarstva.
6. Poljatykina L.I., Kadac'ka A.M. Ctan ta perspektyvy rozvytku fermers'kyh gospodarstv v Ukraini. Innovacijna ekonomika. [The state and prospects for the development of farms in Ukraine. Innovative economy]. №1–2. 2016. pp. 43–47.
7. Grynychuk S. V. Fermers'ki gospodarstva v Ukraini: problemy ta perspektyvy rozvytku. Agrosvit. №2. 2-13. pp.17-20.
8. Javors'ka T.I. Derzhavna pidtrymka fermers'kyh gospodarstv: suchasni realii'. Zbirnyk naukovykh prac' Tavrijs'kogo derzhavnogo agrotehnologichnogo universytetu (ekonomichni nauky). [Farmers in Ukraine: problems and prospects for development. AgroSvit]. №4(24), 2013. pp. 250-254.
9. Koncepcija rozvytku fermers'kyh gospodarstv ta sil's'kogospodars'koi' kooperacii' na 2018-2020 roky. [Concept of development of farms and agricultural cooperatives for 2018-2020 years]. KМУ vid 13 veresnja 2017 r. № 664-r. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/664-2017-%D1%80#n8>
10. Fermers'kigospodarstvaobroblyajut'majzhe 5 mln ga zemli. [Farm farmsare about 5 million hectares of land.]. URL: <https://agropolit.com/news/5314-fermerski-gospodarstva-obroblyajut-majze-5-mln-ga-zemli>
11. Sil's'ke gospodarstvo Ukrainy u 2016 roci. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. [Agriculture of Ukraine in 2016. State Statistics Service of Ukraine]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

Организационные особенности создания семейных ферм в Украине**Кропивко М.М.**

Освещен процесс создания семейного фермерского хозяйства который целесообразно начать с определения его организационно-правовой формы, ведь в случае регистрации хозяйства в качестве физического лица-предпринимателя голове необходимо нанять членов семьи по трудовым соглашениям и ежемесячно платить заработную плату. В то же время преимуществом функционирования указанной организационно-правовой формы является возможность единоличного управления хозяйством с исключительным правом председателя по перераспределению результатов производственной деятельности.

Установлено, что современные вызовы, стоящие перед хозяйствами населения, приводят к необходимости поиска путей их дальнейшего развития. Одним из направлений такого развития является превращение хозяйств населения в семейные фермерские хозяйства. При этом, такие хозяйства могут приобретать организационно-правовых форм как в статусе юридического, так и физического лица-предпринимателя. Выделены основные этапы таких преобразований.

Ключевые слова: семейные хозяйства, личные крестьянские хозяйства, фермерские хозяйства.

Organizational peculiarities of creation family in Ukraine**Kropyvko M.**

The purpose of this article is the scientific substantiation of the ways and mechanisms of the transformation of a part of households in the family farms.

Materials and methods of research. Theoretical and methodological basis of the research is the work of domestic and foreign scientists on the organizational features of family farms in Ukraine. As a result of the study, modern methods of general scientific and economic knowledge of socio-economic phenomena and processes were used: historical and monographic, dialectical, abstract-logical, graphic, and others.

Main results and conclusions of the study. Modern processes connected with the integration of Ukraine into the European Economic Area determine the peculiarities of the organization of agricultural activity. Thus Ukraine's accession to the European Union implies agricultural production on a commodity basis, which will not only lead to the impossibility of selling on the official channels of production of manufactured products of households, including personal ones, but also additional costs due to the inability to receive state aid for management, the forced transfer of this form to other organizational and legal forms of management, or the sale or transfer of long-term lease of their land plots, payment of pc afiv, penalties and other unforeseen expenses.

Conversely, the transformation of a significant part of the economy of the population into an economy that will produce agricultural production on the basis of entrepreneurial activity will allow not only to become involved in obtaining financial support and to improve the social security of members of rural households, but also significantly reduce the amount of taxation by taking into account the production costs of wages, deductions to the pension fund, taking into account the cost of sales of manufactured goods, etc.

The essence of the family farm and its advantages are analyzed. The main ones include:

1. Significantly higher selling price, compared to personal peasant farms or other forms of non-entrepreneurial activity, on products produced at the farm.
2. Sale of manufactured products not only on processing or purchasing enterprises, but also on other channels of sales.
3. Fixed amount of tax payments and simplified reporting to fiscal authorities.
4. Possibility of obtaining additional funding at the expense of state and local budgets.
5. Possibility of obtaining loans for the development of economic activity at the expense of receiving foreign grants, loans and assistance.

6. Ability to form commodity batches for sales of manufactured products.
7. Compliance with European standards for agricultural production.
8. The settlement of economic relations, which will affect the distribution of income, as well as the social security of each household member.

The shortcomings of the family farm were identified:

1. Increasing the cost of production costs due to the need to comply with European standards for agricultural activities.
2. Necessity of quarterly deduction of taxes.
3. Increase in taxation in the event of the provision of a family farm to lease land.
4. A narrow specialization of conducting economic activity and, in the future, the quota of volumes of production of agricultural products.
5. Incomplete or incomplete financing of measures at the expense of the sources specified in pp. 4-5 advantages of the subject of entrepreneurial activity.
6. The need for reporting to the fiscal authorities and, in this connection, possible unplanned expenses.

The process of creation of a family farmer is expedient, which it is advisable to begin with the definition of its organizational and legal form, since in the case of registering a farm as an individual entrepreneur, his head should hire family members for labor contracts and pay monthly wages. At the same time, the advantage of functioning of the specified organizational-legal form is the possibility of individual management of the economy with the exclusive right of the head on the redistribution of the results of production activities.

It is established that the modern challenges faced by households lead to the need to find ways to further their development. One of the areas of this development is the conversion of households to family farms. At the same time, such farms can acquire organizational and legal forms in both the legal status and the individual entrepreneur. The main stages of such transformations are highlighted.

Key words: family farms, personal peasant farms, farms.

Надійшла 20.09.2017 р.

УДК 332.334.12.4

КАЛЬЧЕНКО С.В., д-р екон. наук

Таврійський державний агротехнологічний університет

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТВАРИННИЦТВА В ОСОБИСТИХ СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ

Стаття присвячена дослідженню функціонування галузей тваринництва в особистих селянських господарствах. Обґрунтовано важливе соціально-економічне значення представників дрібнотоварного сектору аграрного виробництва за сучасного становлення цієї галузі в системі національної економіки, а також враховуючи проблеми в сфері розбудови сільських територій. Здійснено прогноз розвитку галузі тваринництва в особистих селянських господарствах та визначено фактори, які впливатимуть на розвиток особистих селянських господарств як повноцінної складової аграрного виробництва.

Ключові слова: тваринництво, свинарство, ефективність, аграрне виробництво, особисті селянські господарства.

Постановка проблеми. За сучасних умов значною мірою підвищилося значення суб'єктів дрібнотоварного сектору аграрного виробництва як фактора, що не тільки формує забезпечення населення продовольством, а й визначає стан і подальші перспективи процесу розбудови сільських територій. Специфіка функціонування особистих селянських господарств, їхня соціально-економічна природа дозволяє їм не тільки функціонувати за умов безприбутковості, а й визначає цей спосіб господарювання як подолання безробіття на селі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання ефективної економічної діяльності особистих селянських господарств розглядалися в працях В.К. Збарського, М.М. Кропивка, Ю.О. Лупенка, І.В. Свиноуса, Т.І. Яворської та ін. Водночас, на нашу думку, потребують додаткового вивчення особливості оцінки перспектив подальшої виробничо-господарської діяльності в межах окремих галузевих напрямків.

Метою статті є оцінка перспектив функціонування особистих селянських господарств в галузі тваринництва, враховуючи особливості їхньої соціально-економічної природи.

Матеріал і методика дослідження. При написанні дослідження використовувались такі методи: аналіз а синтез – при оцінці рівня розвитку тваринництва в особистих селянських господарствах України; структурно-логічний – при розробці типової структури особистого селянського господарства.